

ଦୀପ ଜାଳିବା ପରେ ଦିଆସିଲି କାଠି ଅଲୋଡ଼ା ହୋଇଯାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି କାମ ସରିଲେ ସ୍ୱାର୍ଥବାଦୀ ଲୋକ ଅନ୍ୟର ସହାୟତାକୁ ଭୁଲିଯାନ୍ତି ।

ଆଜିକାଲି

ଚେତସୀ ସର୍ବକର୍ମାଣି, ମୟ ସନ୍ନ୍ୟସ୍ୟ ମପୁରା ବକୁଳିଯୋଗମୁଦ୍ରାଶିଳା, ମଳିକା ସତେ ଭବ । (ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା) ଭାବାର୍ଥ : ମୁଁ ପରମ ପୁରୁଷ, ଏହି କଥା ମନେ କରି ତୋର ସମସ୍ତ କର୍ମ ମୋତେ ଅର୍ପଣ କରି ବିବେକ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ କର୍ମ କରି ମୋତେ ସର୍ବଦା ଧ୍ୟାନ କର ।

ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ହ୍ରାସ

ଦେଶରେ ୧୯୭୧ ମସିହାରେ ଜନ୍ମ ବାର୍ଷିକ ୧୦୦୦ରେ ୩୬.୯ ଥିବାବେଳେ ୨୦୨୨ରେ ତାହା ୧୭.୧୭ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ସେହିପରି ଚୋଟାଳ ଫର୍ଟିଲିଟି ରେଟ୍ (ଟିଏଫଆର) ୧.୯ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ୨୦୨୧ରେ ଟିଏଫଆର ୨.୦ ଥିବାବେଳେ ୨୦୨୨ରେ ତାହା ୧.୯ କୁ ଖସି ଆସିଛି । ଟିଏଫଆର ହେଉଛି ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କେଶେ ମହିଳାଙ୍କ ହାରାହାରି ପ୍ରଜନନ ବା ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ହାର । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ୨.୧ କୁ ପ୍ରଜନନର ଉପଯୁକ୍ତ ହାର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବାବେଳେ ଏହାଠାରୁ ତଳକୁ ଖସିବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଚିନ୍ତାକରଣ । ସେହିପରି ୨.୧ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ସଂକେତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାବେଳେ ଏହାଠାରୁ ତଳକୁ ଖସିଲେ ଜନସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ଏବଂ ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରତୀକ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଭାରତ ଏବେ ଏକ ବୟସ୍କ(ବୃଦ୍ଧ) ଲୋକଙ୍କ ଦୋମୁହାଁ ହୋଇଛି, ଏଥିରେ ସହେଦ ନାହିଁ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ଦେଶରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ୭୦ଦଶକରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନା ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରଭାବ । ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଅନୁଯାୟୀ ୧୯୭୧ରେ ପ୍ରତି ୧୦୦୦ରେ ଜାତୀୟ ପ୍ରଜନନ ହାର ୫୨ ଥିବାବେଳେ ଏବେ ଏହା ୧.୯ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ପ୍ରତି ଦଶନ୍ଧିରେ ଜନ୍ମହାର ହ୍ରାସ ପାଇବା ଯୋଗୁଁ ୧୯୭୧ରେ ଦେଶରେ ୦-୧୪ବର୍ଷ ପିଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୪୧.୨ ଥିବା ବେଳେ ୨୦୨୨ରେ ଦେଶକୁ ୨୪.୨ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ୨୦୧୪ରେ ଭାରତ ସୁଦୃଢ଼ ଦେଶ ଭାବେ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପରିଚିତ ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଦେଶର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୬୫ପ୍ରତିଶତ ସୁଦୃଢ଼ର ଅର୍ଥାତ୍ ୧୫ରୁ ୪୫ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଥିଲେ । ଜନ୍ମହାର ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହ ଦେଶରେ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଏଥିପାଇଁ ବିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ଗତ ୪୦ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ଅର୍ଥାତ୍ ୫୦ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଦେଶରେ ୧୯୭୧ରେ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁହାର ୧୪.୯ ଥିବାବେଳେ ୨୦୨୨ରେ ୬.୪୫ କୁ ଖସି ଆସିଛି । ସେହିପରି ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ୧୯୭୧ରେ ପ୍ରତି ୧୦୦୦ରେ ୧୨୯ ଥିବା ସମୟରେ ୨୦୨୨ରେ ଏହା ୨୨ କୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ସେହିପରି ମାତୃ ମୃତ୍ୟୁ ହାର ମଧ୍ୟ ଏହି ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତି ୧,୦୦,୦୦୦ରେ ୯୭ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା, ପରିବାର ନିୟୋଜନ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁସ୍ଥ ଅବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଯାହାର ପରିଣତି ସ୍ୱଳ୍ପ ଦେଶରେ ବୟସ୍କ (ବୃଦ୍ଧ) ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ଏକ ବିଶାଳ ଦେଶ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଆଠକିକ ତଥା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜନ୍ମ ଓ ମୃତ୍ୟୁହାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରହିଛି । ବିହାରରେ ବିଦିଆର ଅଧିକ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ତଥା ୨୫.୮ ପ୍ରତିଶତ ଥିବାବେଳେ ତାମିଲନାଡୁରେ ୧୨ପ୍ରତିଶତ ରହିଛି । ସେହିପରି ବିହାରରେ ଜନ୍ମହାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୨.୮ ଥିବା ସମୟରେ କାତାକ୍ତ ରାଜଧାନୀ ଦିଲ୍ଲୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ୧.୨ ରହିଛି । ୮ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଂଳରେ ଟିଏଫଆର ୧.୨ରହିଛି । ୮ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଂଳରେ ଟିଏଫଆର ୨.୧ ରିପୋର୍ଟରେ ଲେବଲ୍ ତଳେ ରହିଛି । ଦିଲ୍ଲୀ, ପଞ୍ଜାବ, ତାମିଲନାଡୁ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଟିଏଫଆର ୨.୦ ତଳେ ଥିବାବେଳେ ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡରେ ରାଜ୍ୟ ବିହାର, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ରାଜସ୍ଥାନ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ବହୁଳ ରାଜ୍ୟ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ଉପରେ ରହିଛି । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଟିଏଫଆର ୨.୧ ତଳେ ରହିଲେ ବୟସ୍କଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି କରେ ଏଥିପାଇଁ ବୟସ୍କ ପ୍ରଜନନ ହାର କମିଯାଏ, ଦେଶରେ ୬୦ବର୍ଷ କିମ୍ବା ତଳୁ ବୟସ୍କ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବାର୍ଷିକ ୦.୭ ପ୍ରତିଶତରୁ ୯.୭ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କେନ୍ଦ୍ରରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୧୫ପ୍ରତିଶତ ବୟସ୍କ ଥିବା ରିପୋର୍ଟରେ କୁହାଯାଇଥିବାବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀ, ଆନ୍ଧ୍ର ଏବଂ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ବୟସ୍କଙ୍କ ହାର କମ୍ ରହିଛି । ବିଶ୍ୱର ସର୍ବବୃଦ୍ଧ ଜନସଂଖ୍ୟା ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାରତରେ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଏବେ ୧୪୬ କୋଟିରେ ପହଞ୍ଚିଥିବାବେଳେ ସେହି ଅନୁପାତରେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି । ଏହା ନିସନ୍ଦେହ ଯେ, ଯେକୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ରର ବିକାଶ କେବଳ ସୁଦୃଢ଼ ସମ୍ଭବ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ବୟସ୍କଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛି ଅର୍ଥନୀତି, ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଶୁଭକର ନୁହେଁ । ଅତୀତରେ ତାନ ଏକ ସତ୍ୟ ନୀତି ଆପଣାଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏବେ ସେ ଦେଶ ଉପରେ ବୟସ୍କ ବୋଧ ପଡ଼ିଛି । ତାନ ଏବେ ଦେଶରେ ବହୁ ସତ୍ୟ ନୀତିକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବା ସହ ବହୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମଧ୍ୟ ଦେଇଛି । ଦେଶରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଭାରତକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ସମ୍ଭାବ ଏବେ ଆସିଛି । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର କେତେକ ରାଜ୍ୟ ବହୁ ସତ୍ୟ ନୀତି ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିବାବେଳେ କିନ୍ତୁ ହାର ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରୁଚକ ହରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟଥା ଭାରତ ବୟସ୍କଙ୍କ ଦେଶରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳାର ପୂଜା ବିଧି

ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ବୃକ୍ଷ ଯଥା ପାଇଁ ଶତସଂଖ୍ୟକ ପୂଜା ବିଧି ରହିଛି । ପ୍ରଥମେ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କର ଏକ ପ୍ରତିମା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । ଉକ୍ତ ପ୍ରତିମାକୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପାହାଡ଼ର ପାଦଦେଶରେ କିମ୍ବା ଶତ ଜଙ୍ଗଲସ୍ଥିତ ବିଶାଳ ବୃକ୍ଷତଳେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ । ପୂଜା ଦିନ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଏ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ବାହାରି ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କୁ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ବରଣ କରି ଯାଆନ୍ତି । ପରେ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ଶ୍ୱେତ, ମସୃଣା ଓ କରାୟାଳ ପୂଜା କରାଯାଏ । ପୂଜାରେ ଉତ୍ତମ ସମେତ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଓ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ମଧ୍ୟ ହୁଏ । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ବର୍ଷା ଆବାହନ ପାଇଁ କେବଳ ଉକ୍ତ ପୂଜା ମଧ୍ୟ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପଶ୍ଚିମ ଓ ଦିବ୍ୱାନମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ କେଶେ ରକ୍ଷି ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ କାମନା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ବୃକ୍ଷର ସବୁକୁ ହୁଅନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର କଠୋର ତପସ୍ୟା ଏବଂ ଅମାପ ଯୋଗଶକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ସେ ଯେଉଁସ୍ଥାନକୁ ଯାଆନ୍ତି ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଶତ ମେଘ ଓ ବର୍ଷା ଯାଇଥାଏ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ବର୍ଷନା ରହିଛି । ତେଣୁ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଆବାହନ କରି ଉକ୍ତ ପୂଜା କରାଯାଏ ।

ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ କିଏ....

ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର ମେଘ ଓ ବର୍ଷାର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ବା ଅଧିପତି ବୋଲି ଜଣା ଅଧିକେ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ଷା ପାଇଁ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ଆବାହନ କାହିଁକି କରାଯାଏ ? ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ କିଏ ? ବାଲୁକା ରାମାୟଣ ଅନୁସାରେ, ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ହେଉଛନ୍ତି ମହର୍ଷି ବିଭୀଷଣ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଉର୍ବଶୀଙ୍କ ସନ୍ତାନ । ଗୁହୁତ୍ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ମହର୍ଷି ବିଭୀଷଣଙ୍କ କଠୋର ତପସ୍ୟା ଦେଖି ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର ଭୟାବୁ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ତପସ୍ୟା ଭଙ୍ଗ କରିବା ପାଇଁ ଉର୍ବଶୀଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଯୋଜନା ମୁତାବକ ମହର୍ଷି ବିଭୀଷଣଙ୍କ ତପସ୍ୟା ଭଙ୍ଗ ହେଲା ଏବଂ ସେ ଉର୍ବଶୀଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଔରସରୁ ଏକ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜାତ ହେବ । ପରେ ଉର୍ବଶୀ ନିଜ ଆସିଦାର ଅଭିପ୍ରାୟ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ । ନବଜନ୍ମିତ ଶିଶୁକୁ ମହର୍ଷିଙ୍କ ହାତକୁ ଚଳାଇ ଦେଇ ସେ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ଫେରିଯିବାକୁ ବାହାରିଥିଲେ । ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଚଳାଇଥିବା ହୋଇ ଛୋଟ ଶିଶୁଟିର କ'ଣ ହେବ ବୋଲି ପଚାରିଲେ ଉର୍ବଶୀ କହିଥିଲେ, ଶିଶୁଟି ଦିନେ ଅଖଣ୍ଡ ତେଜସ୍ୱୀ ହେବ । ନିଜ ସିଦ୍ଧି ଓ ତପସ୍ୟା ବଳରେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଭଳି ଅମାପ ଶକ୍ତି ଅଧିକାରୀ ହେବ । ତାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ମେଘ ବର୍ଷା ଆତୟାତ କରିବେ । ଏବଂ

ଡାକ୍ତର ଦିଲ୍ଲୀପ କୁମାର ମହାରଣା

ସର୍ବୋପରି ଶିଶୁଟି ଆଗକୁ ଯାଇ ଜଗତର କଲ୍ୟାଣର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦାନ କରିବ ବୋଲି କହି ତାଲି ଯାଇଥିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ବିଭୀଷଣ ନାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିମୁଖ ହୋଇ ଶିଶୁପୁତ୍ର ସହିତ ଦୁର୍ଗା ବନଗିରି ଭିତରେ ଥିବା ଘୋର ଅରଣ୍ୟକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଶିଶୁଟି ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ବଡ଼ ହେଲା ସେଠାରେ ସେ କେବଳ ନିଜ ବ୍ୟତୀତ ନିଜ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିଲା । ଘୋର, ଧ୍ୟାନ ଓ ତପସ୍ୟା ବାହାରେ ଏକ ଜଗତ ଅଛି ବୋଲି ତାକୁ ଜଣାଗଲା । ସେହି ଶିଶୁଟି ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ବେଳକୁ ବ୍ରହ୍ମା ତେଜର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ହୋଇ ଥିଲେ । ଥରେ ରାଜା ଦଶରଥଙ୍କ ମିତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ଦେଶରେ ଘୋର ମରୁଡ଼ି ଦେଖା ଦେଲା । ମରୁଡ଼ି ନିବାରଣ ପାଇଁ ହୋମଯଜ୍ଞ କରିବାକୁ ରାଜା ରୋମପଦ ଆଗ୍ରହ କରନ୍ତେ କୌଣସି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ ରାଜା ହେଲେନାହିଁ । ଫଳରେ ରାଜାଙ୍କୁ ସଙ୍କଟରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଦଶରଥଙ୍କ କୁଳଗୁରୁ ମହର୍ଷି ବଶିଷ୍ଠ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ବରଣ କଲେ ବର୍ଷା ହେବ ବୋଲି ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମହର୍ଷି ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ରାଜି କରାଇ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କୁ ତାଙ୍କିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ତେଣୁ ରାଜା ରୋମପଦ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ କେତେକ ସୁନ୍ଦରୀ ଲଳନାଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ପୂର୍ବକୁ କେବେ କୌଣସି ମହିଳାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଆକର୍ଷଣ ଜାତ ହେଲା । ସେମାନଙ୍କ ସଂସର୍ଗରେ ଆସି, ସେମାନଙ୍କ ସାମ୍ନା ଓ ଉତ୍ତମ ଆଚରଣରେ ସେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଅଙ୍ଗ ଦେଶକୁ ଯିବାକୁ ରାଜି ହୋଇ ଥିଲେ । ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ପଂଦୁବାଣ୍ଟି ଅଙ୍ଗ ଦେଶରେ ବର୍ଷା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପୂଜାକୃଳ ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ରାଜା ରୋମପଦ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ନିଜ ପାଲିତା ପୁତ୍ରୀ (ଦଶରଥଙ୍କ କନ୍ୟା) ଶାନ୍ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ କରିବାର ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ରାଜି ହେବାରୁ ଉଭୟେ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରି ଥିଲେ । ପରେ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳ ହିଁ ଦଶରଥଙ୍କ ପାଇଁ ପୁତ୍ରକାମେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ କରି ଜଗତ କଲ୍ୟାଣର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦାନ କରି ଥିଲେ । ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କ ଆଗମନରେ ବର୍ଷା ଓ ଜଗତ କଲ୍ୟାଣ ହେଉଥିବାରୁ ବର୍ଷା ଆବାହନ ପାଇଁ ରକ୍ଷ୍ୟଶୂଳଙ୍କୁ ପୂଜାକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଏ ।

ସର୍ବୋପରି ଶିଶୁଟି ଆଗକୁ ଯାଇ ଜଗତର କଲ୍ୟାଣର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦାନ କରିବ ବୋଲି କହି ତାଲି ଯାଇଥିଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ବିଭୀଷଣ ନାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବିମୁଖ ହୋଇ ଶିଶୁପୁତ୍ର ସହିତ ଦୁର୍ଗା ବନଗିରି ଭିତରେ ଥିବା ଘୋର ଅରଣ୍ୟକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଶିଶୁଟି ଘୋର ଅରଣ୍ୟ ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ବଡ଼ ହେଲା ସେଠାରେ ସେ କେବଳ ନିଜ ବ୍ୟତୀତ ନିଜ ବାପାଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିଲା । ଘୋର, ଧ୍ୟାନ ଓ ତପସ୍ୟା ବାହାରେ ଏକ ଜଗତ ଅଛି ବୋଲି ତାକୁ ଜଣାଗଲା ।

ଛୋଟ ପିଲା ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିଲେ

ସ୍କୁଲରୁ ହିଁ ପିଲାଙ୍କର ଉତ୍ତମ ଭବିଷ୍ୟତ ମୂଳଦୁଆ ପଡ଼ିଥାଏ । ଆଜିକାଲି ଛୋଟ ପିଲାଟିର ପାଠପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି ଘୋର ସ୍କୁଲରୁ । ସେତେବେଳକୁ ପିଲାଟିକୁ ହୋଇଥାଏ ମାତ୍ର ଅକ୍ଟୋର କିମ୍ବା ନିନି ବର୍ଷ । ଏତେ କମ୍ ବୟସରୁ ତାକୁ ସ୍କୁଲକୁ ନେଇ ସେଠାକାର ପରିବେଶ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କରାଇବା ଜଷ୍ଟକର ହୋଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରେ ସ୍କୁଲର ପରିବେଶ ଏପରି ବ୍ୟାପାୟକ ଯେ ଜଣେ ନବାଗତ ପିଲା କିଛି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ସ୍କୁଲ ସହ ଜଡ଼ିତ କରାଇ ନିଏ । କେତେକ ପିଲା ଏହି ସମୟରେ ସ୍କୁଲ ଯିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ତେବେ ଏହି ସମୟରେ କେଉଁ ଦିଗ ପ୍ରତି ମୋ ବାପା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଦରକାର ଜାଣନ୍ତୁ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ..... ଆଡ଼ୁବିଶ୍ୱାସ : କେବଳ ଘୋର ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିବା ପିଲା ନୁହଁନ୍ତି ବରଂ ବଡ଼ ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲ ଯିବାକୁ ରାଜି ନ ହୋଇ କାନ୍ଦିଥାନ୍ତି । ଯଦି ପିଲାଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ମାନସିକ ଭ୍ରମରେ

ଛୋଟ ପିଲା ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିଲେ

ତପସ୍ୱିନୀ ପଟ୍ଟନାୟକ
ପଢ଼ିଥାଏ । ସେଠାରେ ଅନୁଶାସିତ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟା ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ତେଣୁ ସେମାନେ ସ୍କୁଲ ଯିବା ପାଇଁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି କାରଣ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯେପରି କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ହଇରାଣ କଲେ, ପାଠପଢ଼ା ନ ହୁଏ ପାରିଲେ, କୌଣସି ଶିକ୍ଷକ

ବିଶ୍ୱରାୟ ଚେତନା

ଶରତ କୁମାର ସାହୁ
ଈଶ୍ୱର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ନିଜକୁ ଜାଣିବା । ନିଜକୁ ଜାଣିଲେ, ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚିଯାଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବା ସେହି ବିଶ୍ୱରାୟ ସତ୍ୟକୁ ଅନୁଭବ କରିପାରିଲେ ଯାଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ପାଇପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରଥମେ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସଂସାରର ମୋହ, ମାୟା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଅଳିକ ମନେକରି ସେ ସବୁ ପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ରହିବାକୁ ହେବ । ଆତ୍ମସାକ୍ଷାତକାରର ଏହି ପଥରେ ମନୁଷ୍ୟର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ବାଧକ ହୁଏ ତାର ଅହଂକାର । ତାର 'ମୁଁ' ଯେ ପିଲାଟିରୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର । ସେଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ କିଛିଟା କଥାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଦରକାର । ଯଦି କୌଣସି ପିଲା ରୂପତାପ ବହୁଳ କାରଣ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ତାକୁ ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ଖେଳିବାକୁ କୁହନ୍ତୁ । ଯଦି ସେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ କରୁଛି ତେବେ ଏହାକୁ ଶୁଣନ୍ତୁ । ପିଲା ଯଦି ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ଖୁସି ହୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ସ୍କୁଲ ଯିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବ । ଶିକ୍ଷକ, ମହାନଦୀ ବିହାର, କଟକ

ବାହାର କରନ୍ତୁ । ପ୍ରତିଦିନ ସ୍କୁଲ ନେବା ଏବଂ ଆଣିବା ସମୟରେ ଆପଣ ବସ୍ତ୍ର ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଆନ୍ତୁ । ତାର ଖେଳିବା ପାଇଁ ସମୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ । କେବେ କେବେ ପାଠ ନିଅନ୍ତୁ ବା ଘରେ ତା ସହ ଖେଳନ୍ତୁ । ଯଦି ଆପଣ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି ତେବେ ଚିଠି ବା ମୋବାଇଲ ବଦଳରେ କିଛି ଆଉଟ ଡୋର ଗେମ୍ ଦିଅନ୍ତୁ । ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଜରୁରୀ : ପିଲା ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ାଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ଦାୟିତ୍ୱ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର । ସେଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ କିଛିଟା କଥାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଦରକାର । ଯଦି କୌଣସି ପିଲା ରୂପତାପ ବହୁଳ କାରଣ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ତାକୁ ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ଖେଳିବାକୁ କୁହନ୍ତୁ । ଯଦି ସେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ କରୁଛି ତେବେ ଏହାକୁ ଶୁଣନ୍ତୁ । ପିଲା ଯଦି ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ଖୁସି ହୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ସ୍କୁଲ ଯିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବ । ଶିକ୍ଷକ, ମହାନଦୀ ବିହାର, କଟକ

ସରୁଜିମା ବଳୟ କୋରାପୁଟ

ଓଡ଼ିଶାର କୋଣ ଅନୁକୋଣ ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ । କଳା, ସଂସ୍କୃତି ଓ ମହାନ ପରମ୍ପରା ସହ ଏଠାକାର ପ୍ରାକୃତିକ ଶୋଭା ମଧ୍ୟ ନିଆରା । ସେହିଭଳି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଗନ୍ତାଘରକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଦକ୍ଷିଣ ଭାଗରେ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଅଂଚଳର ମନୋରମ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟାବଳୀ, ବିଶାଳ ପର୍ବତମାଳା, ଚିତାକର୍ଷକ ଝରଣା, ଜଳପ୍ରପାତ ଆଦି ପ୍ରକୃତିପ୍ରେମୀ, ପର୍ଯ୍ୟଟକ, କବି ଓ ଭାରୁକଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଆସିଛି । ପ୍ରକୃତି ରାଣୀର ଅଫୁରନ୍ତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ସରୁଜିମା ବଳୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସ୍ଥାନଟି ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସର୍ଗସ୍ଥଳୀ ପାଲଟିଛି । ସେଥମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନର ନମୁନା ।

ଭୁମୁରିପୁଟ: ଏହି ଗ୍ରାମଟି କୋରାପୁଟ ଓ ସୁନାବେଡ଼ା ସହରର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ ସମୁଦ୍ର ପତନ ଠାରୁ ୧୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଏକ ରାମ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ଏହିଠାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ ହନୁମାନଙ୍କର ଏକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ରାମନବମୀରେ ଏଠାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁମାନଙ୍କର ଭିଡ଼ ଜମେ ।

ଗୁସ୍ତେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର: ରାମଗିରି ପାହାଡ଼ ଠାରୁ ୧୯ କି.ମି. ଏବଂ ଜୟପୁର ଠାରୁ ୫୫ କି.ମି. ଦୂର କୋଲାବ ନଦୀ କୂଳରେ ଏକ ଗୁମ୍ଫା ମଧ୍ୟରେ ଗୁସ୍ତେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଏକ ଶିବଲିଙ୍ଗ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଗୁସ୍ତେଶ୍ୱର କୁହାଯାଏ । ଛତିଶଗଡ଼ରେ ଏହା ଗୁମ୍ଫା କେବଳ ନାମରେ ନାମିତ । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ମତାନୁସାରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଏହି ବାଟ ଦେଇ ଦକ୍ଷିଣାପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ଯାଇଥିଲେ । ନନ୍ଦପୁର: ଶିମିଳିଗୁଡ଼ାଠାରୁ ୧୪ କି.ମି. ଓ ପଟାଳିଠାରୁ ୫୦ କି.ମି. ଦୂରରେ ନନ୍ଦପୁର ଅବସ୍ଥିତ । ଅତୀତରେ ଏହା ଜୟପୁରର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା । ଏଠାରେ ନନ୍ଦବଂଶର ଶାସନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହାର ଏପରି ନାମକରଣ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ଗଣପତିଙ୍କର ୬୫ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚତା ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି । ଏଠାରେ ୩୨ ପାହାଡ଼ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ବଡ଼ିଶ ସିଂହାସନ ରହିଛି । ଶବ୍ଦର ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର: ଏହା କୋରାପୁଟର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ । ଏହିଠାରେ ଏକ ପାହାଡ଼ର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ୧୯୭୨ ମସିହାରେ ଏହି ମନ୍ଦିରର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମନ୍ଦିରର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଆଜି ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ନିଜ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିଥାଏ ।

ଆଦିବାସୀ ସଂଗ୍ରହାଳୟ: ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ପଛପଟେ ଏକ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ରହିଛି । ଏହିଠାରେ ସେଠାକାର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବସ୍ତୁ ଓ ସାମଗ୍ରୀକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖାଯାଇଛି । ମାଳିଗୁଡ଼ା: ଜୟପୁରଠାରୁ ୩୫ କି.ମି. ଦୂରରେ ମାଳିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହିଠାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଏକ ପାହାଡ଼ର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚତମ ପ୍ରଶସ୍ତ ରେଲୱେ ଟନେଲ୍ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ପିକନିକ୍ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ । ଜୈନ ମୂର୍ତ୍ତି: ଶିମିଳିଗୁଡ଼ା ଏବଂ ନନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ରାସ୍ତା ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସୁବାଇ ଗ୍ରାମ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହିଠାରେ ଏକ ଜୈନ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି । ଏହାକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଦେଶ ବିଦେଶରୁ ବହୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଏଠାରେ ଭିଡ଼ ଜମାନ୍ତି । କୋଲାମ ଡ୍ୟାମ୍: ସମୁଦ୍ର ପତନ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୩୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚରେ କୋଲାବ ନଦୀରେ ଏହି ତ୍ୟାମ୍ପାଟି ରହିଛି । ଏଠାକାର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ମନମୁଗ୍ଧକର । ଏହା ନିକଟରେ କୋଲାପୁଟ ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଜାଗାଟିଏ ରହିଛି । ୬୮ ବର୍ଷ କି.ମି. ପରିମିତ ଏହି ସ୍ଥାନଟି ପିକନିକ୍ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ । ଦେଓମାଳି: ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚତମ ପର୍ବତ ଦେଓମାଳି । ଏହା କୋରାପୁଟର ପୂର୍ବପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାକୁ ଗୁଲଡିଂ ଏବଂ ଟ୍ରେକିଂ ପାଇଁ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ । ଜୟପୁର: ଏହା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ବୃହତ୍ତମ ସହର । ଏହିଠାରେ ଏକ ରାଜପ୍ରାସାଦ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଘେରି ରହିଛି ଏକ ବୃହତ୍ ପ୍ରାଚୀର । ଏହାର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ଏକ ବଡ଼ କୁଣ୍ଡ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ସାଗର କୁହାଯାଏ । ଏହିଠାରେ ନାଲକୋ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏସିଆର ସର୍ବବୃହତ୍ ଆଲୁମିନା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ରହିଛି । ଏଠାରେ ବାଗ୍ରା ଓ ହାତପାଥର ନାମରେ ଦୁଇଟି ଜଳପ୍ରପାତ ରହିଛି । ମିନାଝୋଲା: କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଏହା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ । ଏହିଠାରେ ଏକ ଶିବ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ଏଠାକାର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଓ ସାନ୍ଧ୍ୟକାଳୀନ ପରିବେଶ ବେଶ୍ ମନମୁଗ୍ଧକର ଅଟେ । ସୁନାବେଡ଼ା: କୋରାପୁଟ ସହରଠାରୁ ୨୦ କି.ମି. ଦୂର ପୂର୍ବ

ଉଚ୍ଚରେ କୋଲାବ ନଦୀରେ ଏହି ତ୍ୟାମ୍ପାଟି ରହିଛି । ଏଠାକାର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ବେଶ୍ ମନମୁଗ୍ଧକର । ଏହା ନିକଟରେ କୋଲାପୁଟ ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଜାଗାଟିଏ ରହିଛି । ୬୮ ବର୍ଷ କି.ମି. ପରିମିତ ଏହି ସ୍ଥାନଟି ପିକନିକ୍ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ । ଦେଓମାଳି: ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚତମ ପର୍ବତ ଦେଓମାଳି । ଏହା କୋରାପୁଟର ପୂର୍ବପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାକୁ ଗୁଲଡିଂ ଏବଂ ଟ୍ରେକିଂ ପାଇଁ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ । ଜୟପୁର: ଏହା କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ବୃହତ୍ତମ ସହର । ଏହିଠାରେ ଏକ ରାଜପ୍ରାସାଦ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଘେରି ରହିଛି ଏକ ବୃହତ୍ ପ୍ରାଚୀର । ଏହାର ପଶ୍ଚିମ ଭାଗରେ ଏକ ବଡ଼ କୁଣ୍ଡ ରହିଛି । ଏହାକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ସାଗର କୁହାଯାଏ । ଏହିଠାରେ ନାଲକୋ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏସିଆର ସର୍ବବୃହତ୍ ଆଲୁମିନା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ରହିଛି । ଏଠାରେ ବାଗ୍ରା ଓ ହାତପାଥର ନାମରେ ଦୁଇଟି ଜଳପ୍ରପାତ ରହିଛି । ମିନାଝୋଲା: କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଏହା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ । ଏହିଠାରେ ଏକ ଶିବ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ଏଠାକାର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଓ ସାନ୍ଧ୍ୟକାଳୀନ ପରିବେଶ ବେଶ୍ ମନମୁଗ୍ଧକର ଅଟେ । ସୁନାବେଡ଼ା: କୋରାପୁଟ ସହରଠାରୁ ୨୦ କି.ମି. ଦୂର ପୂର୍ବ

ଦିଗରେ ସୁନାବେଡ଼ା ସହର ଅବସ୍ଥିତ । ଏଠାରେ ଏକ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । ଏହାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର କୁହାଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏଠାରେ ସତ୍ୟୋଷା ମା' ମନ୍ଦିର, ଚାରିଶା ମନ୍ଦିର, ସତ୍ୟସାଜ ମନ୍ଦିର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । **ଭୁଢୁମା ଜଳ ପ୍ରପାତ:** ଏହାକୁ ମହାତୀର୍ଥ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ପ୍ରାୟ ୧୭୫ ମି. ଉଚ୍ଚରୁ ପଡୁଥିବା ଏହି ଜଳପ୍ରପାତରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହାଠାରୁ ୩ କି.ମି. ଦୂରରେ ଅଙ୍କାଡେଲି ନାମକ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ରଗ୍ରାମ ଅବସ୍ଥିତ । ସପ୍ତାହର ପ୍ରତି ଗୁରୁବାରରେ ଏଠାରେ ଏକ ହାଟ ବସେ । ସେହିଦିନ ବନ୍ଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନେ ଏଠାକୁ ଆସି ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି । କେମିତି ଯିବେ: ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରମୁଖ ସହରରୁ କୋରାପୁଟ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ୍‌କୁ ଯିବା ପାଇଁ ରେଳ ସେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ସେଠାରୁ ଆପଣ ବସ ଯୋଗେ ବିଭିନ୍ନ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇପାରିବେ । କେଉଁଠି ରହିବେ: ରହିବା ପାଇଁ କୋରାପୁଟ ଓ ଜୟପୁର ଆଦି ସହରରେ ଶସ୍ତା ହୋଟେଲ୍ ଓ ଲଜ୍‌ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ଘର ସମ୍ମୁଖରେ ଲନ୍ ରହିଲେ ଘରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ । ଲନ୍‌ରେ ବସିଲେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ । ସାମାନ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଭଲ ଲନ୍ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଘରର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ଲନ୍ କଲେ ଭଲ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଲନ୍‌ରେ ଅଧିକ ସମୟ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପଡ଼ିଥାଏ । ଦକ୍ଷିଣ- ପଶ୍ଚିମ ବା ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ମଧ୍ୟ ଲନ୍ କରାଯାଇପାରେ । ଲନ୍ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଛାଇ ନହେଲେ ଭଲ । ନିଗିଡ଼ା, ଦୋରସା ମାଟିରେ ଲନ୍ କରାଯାଇପାରେ । ମାଟି ପଥୁରିଆ ହୋଇଥିଲେ ଏହା ଉପରେ ମାଟି ପକାଇବାକୁ ହେବ । ବାଲିଆ ମାଟିରେ ଅଧିକ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଖତ ପ୍ୟାମୋଗ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ୟାମ ୨୫-୩୦ ସେଣ୍ଟିମିଟର ଗଭୀରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉର୍ବର ମାଟି ରହିବା ଉଚିତ୍ । ମାଟିର ଅମ୍ଳ ପରିମାପକ ମୂଲ୍ୟ ୫.୫ରୁ ୬ ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ଦରକାର । ଜମି ନିଗିଡ଼ା

ଲନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରଣାଳୀ
 ନାହିଁ । ଘାସ ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମାଟି ପ୍ୟସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଅଧିକ ଅନାବନା ଘାସ ଥିଲେ ପ୍ୟତି ଲିଟର ପାଣି ସହ ୩ ମିଲିଲିଟର ରାନ୍ ? ଅପ ବା ନୋ-ଉଇଡ଼ ବା ଗ୍ଲାଇଫୋସ ମିଶାଇ ପ୍ୟମୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହାର ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ପରେ ମାଟିକୁ ୩୦-୪୫ ସେଣ୍ଟିମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଳିବାକୁ ହୁଏ । ଅଧିକ ପଥୁରିଆ ମାଟି ହୋଇଥିଲେ ଉପର ମାଟି ବାହାର କରି ପତ୍ରମାଟି ବା ପୋଖରୀର ପଙ୍କ ମାଟି ପକାଇବା ଉଚିତ୍ । ମାଟିକୁ ଗୁଣ୍ଡ କରି ଏଥିରୁ ପଥର, ଇଟା ଆଦି ବାହାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୁରୁଣା ଗଛର ଚେର ବାହାର କରିଦେବା ଉଚିତ୍ । ମାଟିକୁ ପାଣି ପକାଇ ଓଦା କରିଦେଲେ ଘାସ ମଞ୍ଜିରୁ ଗଜା ହୁଏ । ଏହାକୁ ଉପାଡ଼ି ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ଭଲ । ମାଟିର ହାଡ଼ଗୁଣ୍ଡ ଏବଂ କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ ପ୍ରକାର ମିଶାଇ ଦେବାକୁ ହେବ । ସମଗ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଗଢ଼ାଣିଆ କରିଦେବା ଭଲ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପାଣି ଜମି ରହିବ ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଘାସ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ଘାସ ଚେକାକୁ ଆଣି ଅନାବନା ଗଛ ବାହାର କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ପାଣିରେ ଧୋଇଦେଲେ ଘାସ ଅଲଗା ହୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ ୮-୧୦ ସେଣ୍ଟିମିଟର ଦୂରତାରେ ରୁଆଯାଇଥାଏ । ପ୍ୟତି ଘାସ ଖଣ୍ଡକୁ ୪-୫ ସେଣ୍ଟିମିଟର ଗଭୀରତାରେ ପୋତାଯାଏ । ଏକ ବର୍ଗଫୁଟରେ ଘାସ ଚେକା ପ୍ୟାମ ୧୦ ବର୍ଗଫୁଟ ସ୍ଥାନରେ ରୁଆ ଯାଇଥାଏ । ରୋଇବା ପରେ ପାଣି ମଡ଼ାଯାଏ । ପ୍ୟାମ ୫-୬ ମାସ ପରେ ଘାସ କାଟିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଶାନ୍ତ ଲନ୍ ପ୍ୟସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଘାସର ଚେକା ସିଧାସଳଖ ଲଗାଯାଇଥାଏ । ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଚେକା ଆଣି ଲନ୍‌ରେ ପାଖାପାଖି ରଖାଯାଏ । ଏହାକୁ ରୋଲରେ ଚାପି ଦେଲେ ଘାସ ବଂଚୁଯାଏ । କେହି କେହି ଘାସ ଚେକା ସଂଗ୍ରହ କରି ଏଥିରୁ ଘାସକୁ କାଟି ଦିଅନ୍ତି । ଅନାବନା ଗଛ ଅଲଗା କରିବା ପରେ ଘାସ ଲଗାଯାଏ । କଟାଯାଇଥିବା ଘାସକୁ ଉର୍ବର ମାଟି ଓ ଗୋବର ସହ ମିଶାଇ ଏକ ଦ୍ୟବଶ୍ୟ ପ୍ୟସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ଏହାକୁ ଲନ୍‌ରେ ଲିପି ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଉପରେ ଗୁଣ୍ଡ ମାଟି ପକାଇ ପାଣି ମଡ଼ାଇବାକୁ ହୁଏ । ପ୍ୟାମ

୨ ସପ୍ତାହ ପରେ ଘାସରୁ ନୂତନ ପତ୍ର ବାହାରେ । କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଘାସ ମଞ୍ଜି ବୁଣି ଲନ୍ ପ୍ୟସ୍ତୁତ କରାଯାଏ । ମଞ୍ଜିକୁ ଓଦା କରି ଲଗାଇଲେ ଶାନ୍ତ ଗଛ ବାହାରିଯାଏ । ଘାସ ଗଛ ଭଲ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଲନ୍‌ରେ ସାର ପ୍ୟମୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବର୍ଷା ଋତୁ ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ୟତି ବର୍ଗମିଟର କାଗାରେ ୨ କିଲୋଗ୍ରାମ ସ୍ୱଚ୍ଛ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡ ଓ ୧୦୦ ଗ୍ରାମ ହାଡ଼ଗୁ ? ପ୍ରମୋଗ କରାଯାଏ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ଗମିଟର ପ୍ୟତି ୧୨ ଗ୍ରାମ ଯୁରିଆ, ୧୬ ଗ୍ରାମ ସିଲ୍‌ଲ ସୁପର ଫସଫେଟ୍ ଓ ୧୬ ଗ୍ରାମ ମ୍ୟୁରେଟ ଅଫ୍ ପଟାସ ପ୍ୟମୋଗ କରାଯାଏ । ଏହି ପରିମାଣର ସାର ପୂଣିଥରେ ବର୍ଷାଋତୁ ଶେଷରେ ପ୍ୟମୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଲନ୍‌ରୁ ଅନାବନା ଗଛ ଉପାଡ଼ି ଦେବା ଉଚିତ୍ । ମୁଆକୁ ମୂଳରୁ ଉପାଡ଼ି ନଷ୍ଟ କରିଦେବା ଭଲ । ଲନ୍‌ରେ ରୋଲର ତଳାଢ଼େଦେଲେ ଘାସ ଓ ମାଟି ଭଲଭାବେ ଲାଗି ରହେ । ଲନ୍‌ରେ ଘାସକୁ ୨-୫ ସେଣ୍ଟିମିଟର ଉଚ୍ଚ ରଖି କାଟିଦେବା ଉଚିତ୍ । ମାଟିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଚାହିଁ ପାଣି ମଡ଼ାଯିବା ଦରକାର । ଦେଖିବା କଥା ଯେମିତି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅଧିକ ପାଣି ଜମି ନରହେ । ବେଳେବେଳେ ଅଶୁସାର ଅଭାବ କାରଣରୁ ଘାସ ହଳଦିଆ ପଡ଼ିଯାଏ । ଏପରି ହେଲେ ଲନ୍‌ରେ ପ୍ଲୁଣ୍ଡେଡ଼, ଚ୍ୟାସେଲ, ଆଗୋପିନ ବା ପୁରକ ଅଶୁସାର ପ୍ରମୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଲନ୍‌ରେ ଭଲ ଲାଗିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଭଲ ମାନେ ଗଛର ଚେରକୁ କାଟିଦେବା ଦ୍ୱାରା ଘାସ ମରିଯାଇଥାଏ । ବେଳେବେଳେ ମୂଳକଟା ପୋକ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ଯୋଗୁ ଘାସ ଗଛ ମରିଯାଏ । ଏଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ୟତି ଲିଟର ପାଣି ସହିତ ୨ ମିଲି ଲିଟର କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫସ ମିଶାଇ ଷ୍ଟେସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପ୍ୟତିବର୍ଗ ମିଟର ସ୍ଥାନରେ ୫୦ ଗ୍ରାମ ନିମ ବା କରଞ୍ଜି ପଡ଼ିଆ ଦେଲେ ଭଲ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କମି ଯାଇଥାଏ । ବର୍ଷା ଋତୁରେ ବେଳେବେଳେ ଲନ୍‌ରେ ଗୋଲାକାର ଦାଗମାନ ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ସ୍ଥାନରେ ଘାସର ରଙ୍ଗ ମାଟିଆ ଦେଖାଯାଏ । ଘାସ ମରିଯାଏ । ଏହା କ୍ରମେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଏ । ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣି ସହିତ ୩ ଗ୍ରାମ ବ୍ଲାଇଟ୍‌କ-୫୦ ବା ଧନୁକପ ବା ଦେବୁଗାମ ବାଜିଞ୍ଚିନ ବା ଧନୁଷ୍ଟକ ପ୍ୟମୋଗ କଲେ ଏହି ରୋଗ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ମିଳେ ।

